

Plána- ja finánsalávdegoddi

Čoahkkingirji 3/2010

Ávjuvárgaidnu 50, N-9730 Kárášjohka

Telefon +47 78 47 40 00

Telefaks +47 78 47 40 90

samediggi@samediggi.no

www.samediggi.no

Áigi: 14.09.10 - 16.09.10

Báiki: Kárášjohka

Áššelistu

Áššenr.	Áššetihttal
009/10	Gohččuma ja áššelistu dohkkeheapmi
010/10	Áššejodiheddiid ja várreáššejodiheddiid välljen
011/10	Suodjalanproseassat sámi guovlluin
012/10	Duoji ealáhusšiehtadus odđajagimánu 1.b. - juovlamánu 31.b. 2011 – dohkkeheapmi

Sajis

Jodiheaddji Sten Erling Jønsson, Bargiiddbellodaga sámediggejoavku (Bb)
Lahttu Olof Anders Kuhmunen, Ann-Mari Thomassen várrelahtu, Norgga sámiid riikkasearvi (NSR)
Lahttu Hilde Anita Nyvoll, Bargiiddbellodaga sámediggejoavku (Bb)
Lahttu Willy Ørnebakk, Bargiiddbellodaga sámediggejoavku (Bb)
Lahttu Ronny Wilhelmsen, Bargiiddbellodaga sámediggejoavku (Bb)
Lahttu Ragnhild Melleby Aslaksen, Bargiiddbellodaga sámediggejoavku (Bb)
Lahttu Rolf Johansen, Norgga sámiid riikkasearvi (NSR)
Lahttu Jarle Jonassen, Norgga sámiid riikkasearvi (NSR)
Lahttu Marie Therese Nordsletta Aslaksen, Sámit Máttá-Norggas
Lahttu Alf Isaksen, Árja
Lahttu Arthur Tørfoss, Ovddádusbellodat
Lahttu Knut Roger Hansen, Olgešbellodat

Permišuvnnat

Nubbijodiheaddji Ann-Mari Thomassen, Norgga sámiid riikkasearvi (NSR). Permišuvdna 14.09.10 - 16.10.10.

Hálddahas

Čálli: Roy Amundsen

Gažaldat sámediggeráđđái

Lávdegottis ledje gažaldagat sámediggeráđđái dievasčoahkkima áššis 011/10 Suodjalanproseassat sámi guovlluin. Sámediggeráđi lahttu Vibeke Larsen vástidii gažaldagaide.

Lávdegottis ledje gažaldagat sámediggeráđđái dievasčoahkkima áššis 012/10 Duoji ealáhusšiehtadus odđajagimánu 1.b. - juovlamánu 31.b. 2011 – dohkkeheapmi. Sámediggeráđi lahttu Marianne Balto vástidii gažaldagaide.

PFL 009/10: Gohččuma ja áššelisttu dohkkeheapmi

Mearrádus

03.09.10 beaiváduvvon gohččun dohkkehuvvui ovttajienalaččat.

Áššeliista mii čuovvui gohččuma dohkkehuvvui čuovvovaš lasáhusaiguin:

Rolf Johansen välljejuvvui suoivvannubbinjođiheaddjin 14.09.10 - 16.09.10 lávdegoddečoahkkimis.

Plána- ja finánsalávdegotti čoahkkin lea rabas.

PFL 010/10: Áššejođiheddjiid ja várreáššejođiheddjiid välljen

Mearrádus

Áššejođiheddjiid ja suoivvanáššejođiheddjiid välljen:

	Áššejođiheaddji	Suoivvanáššejođiheaddji
Áššis 011/10	Hilde Anita Nyvoll	Aili Keskitalo
Áššis 012/10	Jarle Jonassen	Ragnhild Melleby Aslaksen

PFL 011/10: Suodjalanproseassat sámi guovlluin

Plána- ja finánsalávdegotti árvalus

Álgu

Suodjalanproseassat sámi guovlluin lea prinsihpalaš ášši mas guorahallat suodjalanbarggu vuoddu, suodjalanplánabarggu rollaid, Sámedikki ovddit áššemeannudeami ja stahtusa dain suodjalanproseassain mat leat jođus. Suodjalanbargu lea vuodđuduvvon stáhta politihkkii iige dat leat Sámedikki álgga. Suodjalanplánaproseassaid oktavuodas lea Sámedikkis konsultašuvdnariecti buot váldedásiiguin mat leat regulerejuvvon šiehtadusas Birasgáhttenpartemeanttain. Luondu lea sámi kultuvrra vuodđu ja mii oidno dain rikkis namahusain mat leat luonddu birra sámedigilli. Luondduresurssaiguin ávkkástallan ja daid geavaheapmi leat ain hui deatalaččat sámi ealáhus- ja servodateallimis. Sámediggi áigu dahkat loahpalaš oainnu buot suodjalanevttohusaide ollislaš vugiin.

Evttohusat

Norgga sámiid riikasearvvi (NSR) lahtut Olof Anders Kubmunen, Aili Keskitalo, Rolf Johansen ja Jarle Jonassen, ovddidit čuovvovaš evttohusa:

Evttohus 1

Sámediggeráđi evttohus sihkkojuvvo ja sadjái biddjojuvvu čuovvovaš:

Sámediggi oaivvilda ahte lea čájehan ahte árbevirolaš sámi luonddugeavaheapmi ja luondduresurssaiguin ávkkástallan guhkes áiggi badjel lea sihke ceavzil ja árvvus adnojuvvon biologalaš

riggodaga ektui sámi guovlluin. Geavaheapmi lea suodjalan sámi guovllu ja sihkkarastán biologalaš riggodaga ekovuogádagaid, šlájaid ja náliid ektui. Sámiid leahkin ja árbevirolaš geavaheapmi, nugo bivdu, guolásteapmi ja šattuid ja murjjiid čoaggin, ja boazodoallu, leat guođđán nugo oaivvilduvvo earáid bealis, luonddu measta guoskameahttumin ja dan gánniha suodjalit boahhteáiggi várás. Geavaheapmi maid ii leat hehtten olbmuid beassamis lundui. Sámediggi oaivvilda danne ahte sámi geavaheapmi ii goassige leat leamaš áittan biologalaš riggodaga bisuheapmái.

Sámediggi ja Birasgáhttendepartemeanta sohpe movt suodjalanbarggu bokte sihkkarastojuvvošii sámi mielde mearrideami álbmotmehciid ásaheamiid dahje eará suodjaleami oktavuodas sámi guovlluin, ođđajagimánus 2007 dalle go suodjalanplána njuolggadusat luonddusuodjalanlága vuodul sámi guovlluid várás vuolláicállojuvvojedje. Njuolggadusaid ulbmilin lea sihkkarastit ahte konsultašuvnnat buot suodjalanevttohusaid oktavuodas luonddusuodjalanlága mielde (maŋŋá luondduvalljodatláhka) sámi guovlluin galget dahkkojuvvo buriin jáhkuin ja dainna ulbmilin ahte juksat ovttamielalašvuoda stáhta ja Sámedikki, sámi beroštusorganisašuvnnaid ja sámi vuoigatvuodaoamasteddjiid gaskka.

Sámedikki oaivila mielde lea konsultašuvdnaortnet ja suodjalanplánabarggu njuolggadusat lávki rivttes guvlui go guoská sámiide váikkuhanfámu sihkkarastimii go lea álgoálbmot, dain mearrádušproseassain mat gusket sámi guovlluid geavaheapmái ja suodjaleapmái. Prinsihpalaččat oaivvilda Sámediggi ahte jos suodjaleapmi sámi guovlluin rievdatahtá árbevirolaš ja báikkálaš guovllu geavaheami, de lohkkajuovvo dat lihkahallamin masa ferte oažžut miehtama sámiid beales.

Danne sáhtá lohkat ahte njuolggadusat lea kompromissačoavddus, iige dat leat buoremus čoavddus sámi váikkuhanfámu ektui. Njuolggadusat leat ođđasat, ja proseassat mat leat jođus, ja leat deatalaččat go galgá sáhttit árvoštallat ahte leat go njuolggadusat dohkálaččat ja geavahuvvojit go dat dan ulbmilin ektui ahte oažžut stuorat váikkuhanfámu sámiid beales. Sámediggi atná njuolggadusaid unnimus gáibádussan sámi váikkuhanfámu ektui, ja hilgu suodjalanproseassaid mat eai deavdde dáid unnimus gáibádusaid.

Sámediggi oaivvilda ahte bargolávdegottiide mat ásaheamiid ovttagat maŋŋá šiehtadusa Sámedikki ja Birasgáhttendepartemeantta gaskka ferte sihkkarastit sihke ekonomalaš ja hálldahaslaš resurssaid vai sáhttet dahkat dan barggu mii daidda lea biddjojuvvo dohkálaš vuogi mielde. Sámediggi oaivvilda ahte jos báikkálaš bargolávdegottiin eai leat dohkálaš bargodilit, de ii leat vejolaš ollašuttit šiehtadusa suodjalanplána njuolggadusaid luonddusuodjalanlága mielde sámi guovlluin.

Sámi kultuvrii lea biologalaš girjáiivohta eallin- ja ealáhusvuodđu earret eará boazodollui, ja meahci ja guohtoneatnamiid botkodeapmi lea hui eahpeoiddolaš. Boazodoallu lea sorjavaš mánggalágan luondduguovlluin iešguđege áigodagain jagis ja ealu sierralágan geardduide. Jos masset ovttage dain dihto deatalaš guovlluin luonddus, de masset seammás oasi boazodoalu eallinvuoddis. Okta lihkahallan sáhtá mearkkašit unnán, muhto ollu smávva lihkahallamat čuhcet issoras garrasit. Dávvgasvuolta ja girjáiivohta leat deatalaččat earret eará dálkkádatriedamiid ektui. Dávvgasvuoda ja biologalaš girjáiivohta vejolašvuoda funideapmi raššuda vel ain eanet boazodoalu ja addá stuorat riskavára. Dávvgasvuoda dáidu lea deatalaš maiddái dálkkádat rievdamiid ja birashástalusaid oktavuodas. Sámediggi konstatere ahte muhtun sámi guovlluin lea suodjaleapmi áidna suodji eará areálahkahallamiid vuostá. Boazodoalu vuoigatvuoddat eai galgga gáržžiduvvo suodjalanguovlluid ásaheamiid oktavuodas.

Suodjalanguovlluid ásaheamiid oktavuodas daddjojuvvo ahte dát luondu lea deatalaš ja dat lea ovttas eará suodjalanguovlluiguin girjás luondu Norgga rájaid siste. Eahpenjuolga daddjojuvvo seammás ahte guovllut mat eai gula suodjalanguovlluide ja dan cakkadeaddji guvlui, eai leat nu deatalaččat luonddu girjáiivohtii ja leat dieinna lágiin luvvejuvvo lihkahallamiin. Luonddu suodjaleapmi lea vuostebealli lihkahallamiidda servodatovddideamis. Dan árjja mii dál vásihuvvo sámi guovlluid ektui juksat suodjalanulbmila Norggas, ferte danne geahččat eará lihkahallamiiguin fárrolaga sámi guovlluin sihke ruvkedoaimma ektui ja elrávdnehukseamiid ektui bieggamilluiguin ja elfápmolinnjáiguin.

Suodjalanguovlluid ásaheviid sáhtta áddet nu ahte guovllut mat leat dan olggobealde luvvejuvvojit eará ulbmiliidda ja lihkahallamiidda.

Sámediggi háliida hoahpuhit suodjalanbarggu mariidnaguovlluid ektui, dainna eavttuin ahte árbevirolaš vuotnabivdu passivvulaš reaidduiguin ovdamearkka dihte liinnaiguin, firpmiiguin ja merddiiguin bisuhuvvošii suodjaluvvon guovlluin. Sámediggi oaivvilda ahte mariidna guovlluid suodjaleapmi ii mainna ge lágiin galgga hehttet árbevirolaš guollebivddu. Mariidnasuodjalussii ferte ráhkadit suodjalankategoriijaid maiguin árbevirolaš vuotnabivdu suodjaluvvo ja mariidna suodjalanproseassain ferte vuhtii váldit sámi geavaheami (báikkálaš geavaheapmi) guovllus.

Sámedikki mielas áitet guollebiebmanrusttegat vuonain árbevirolaš vuotnabivddu. Guollebiebman gáibida ollu areálaid, ja dain sáhttet njoammot dávddat mat sáhttet čuohtat luondduguliid genehtalaš iešláhká. Luossabiebman oktavuodas lea várra ahte luossadihkit njommot luondduguliide luosa vánddardanguovllus, dasa lassín sáhttet bibmon guolit seahkanit luondduluosaiguin ja váldit daid godđansajiid jogain.

Loahpas áigu Sámediggi muittuhit ahte eana- ja riektebealit Finnmárkkus eai leat loahpalaččat čielggaduvvon nu guhká go Finnmárkkukommišuvdna aiddo dal de lea álggahan barggus, ja dat ferte vuhtii váldojuvvot buot eanadisposišuvnnaid oktavuodas Finnmárkkus.

Sámedikki mielas lea hui deatalaš ahte kártenkommišuvdna sámi guovlluid ektui mii galgá čielggadit oktasaš guovlluid olggumuš rájaid Romssa rájes máttás guvlui ja guovlluid maid sámi álbmot lea geavahan árbevirolaš sámi ealáhusaide, biddjojuvvo bargguinis johtui. Dán kártema sáhtta čađahit sorjjakehtta eará riekteproseassain. Kommišuvdna ja duopmostuollu fertejit dan oktavuodas bures váldit vuhtii sámi riekteáddejumiid ja dološ vieruid kárteđettiin ja riektégáibádusaid mearrideamis. Dát lea deatalaš maiddái daid árvoštallamiid ektui mat dahkkojuvvojit suodjalanplánabarggu ektui.

2006:s gárvvistuvvui raporta mii almmolaš geigema bokte Sámedikki ja Birasgáhttendepartemeantta politihkalaš jođiheddjiide čájeha ahte das lea faggi nátionálalaččat sihke sámi álbmoga ja norgga eiseválddiid gaskkas. Raporta čájeha movt bargu doaluid ja Divttasvuona-Hellemobotn suodjalemiin galgá jotkojuvvo viidáseappot suodjalan dihte dakkár deatalaš guovlluid gos lea julevsámi ássan ja kulturvierut. Sámediggi bidjá merkii ahte proseassa, mii lei guovddázis suodjalanberoštusaid ja árbevirolaš sámi geavahusa searvvaheamis, ii leat ovdánan jagi 2006 rájes.

Ovddádusbellodaga lahthu Arthur Tørfoss ovddidii čuovvovaš evttohusa:

Evttohus 2

Sámediggeráđi evttohus sihkkojuvvo ja sadjái biddjojuvvo čuovvovaš:

Suodjalanproseassat sámi guovlluin gullet vuosttažettiin guoskevaš gielddaide ja ealáhusaide. Báikkálaš politihkalaš ráđđenvuoigatvuohta areálaid badjel ovttaskas gielddas, sorjjakehtta etnalašvuodas, lea vuoddo demokrátalaš prinsihppa. Sámediggi diktá gulahallama jorrat dáid beliid gaska iige áiggo buktit ieš árvalusaid.

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovačča:

Sámediggi doarju muđui sámediggeráđi/dievasčoahkkinjođihangotti árvalusevttohusa.

PFL 012/10: Duoji ealáhusšiehtadus ođđajagimánu 1.b. - juovlamánu 31.b. 2011 – dohkkeheapmi

Plána- ja finánsalávdegotti árvalus

Álgu

Šiehtadusbealit Sámiid duodji, Duojáríid ealáhussearvi ja Sámediggi vuolláicáalle 27.08 2010 duoji ealáhusšiehtadusa jagi 2011 várás.

Ealáhusšiehtadusa ulbmilin lea ovddidit ealáhuslaš duoji nu ahte das lea buoret gánnáhahttivuohta ja vai iešráhkaduvvon dujiid jođihivččii buorebut.

Válđošiehtadusa § 11 ektui, beaiváduvvon 29.03.05 galgá Sámedikki dievasčoahkkin dohkkehit dahkkojuvvon šiehtadusa beliid gaska.

Mearkkašumit

Lávdegoddi unnitlohku Norgga sámiid riikasearvi (NSR) lahtut Olof Anders Kuhmunen, Aili Keskitalo, Rolf Johansen, Jarle Jonassen, oaivvildit ahte duoji ealáhusšiehtadusa ásaheapmi lei deatlaš lávki rivttes guvlui sihkkarastin dihte ahte duojarat geat háliidit, sáhtášedje oažžut birgejumi duodjealáhusas. Duoji ealáhusšiehtadus lea doaimman vihtta jagi, ja juksan vuoddo olahusjoavkku, ja duodji ealáhusan lea ahtanuššamin. Lávdegotti unnitlohku oaivvilda ahte duodji kultuvran lea deatlaš olles sámi guovllus. Duodji lea sámi kultuvrra deatlaš identitehtaguoddi, deatlaš oassi luondduressursaid ceavzilis ávkkástallamis olles sámi guovllus, lea giella- ja máhtolašvuoda gaskkustanarena, deatlaš ealáhusdoliid rekrutteremis duodjái, namuhan dihte juoidá. Duodji kulturguoddi arenan ferte nannejuvvot, muhto dan ferte Sámediggi dahkat almmá geahnohuhtekeahtá duoji ealáhusan.

Ealáhusšiehtadusa doaimmadoarjjaortnet šiehtadusjagis 2011 siskkilda maiddá oasusserviid. Seammás biddjojuvvo čielga ráđji doaimmadoarjagii. Lávdegotti unnitlohku bivdá ahte dáid rievdamiid váikkusat árvoštallojuvvojit ovdal boahte šiehtadallamiid.

Lávdegotti unnitlohku diehtá ahte Tysfjord ASVO AS ja Árran ovttas leat ohcan ruđaid prošehtii Norlándda fylkkasuohkana ja Sámedikki gaskasaš ovttasbargošiehtadusa bokte. Ruđat galget geavahuvvot duodjeovddideapmái, eige dat goarit daid ruđaid mat leat oaivvilduvvon duodjebagadusvirgái. Duodji kulturguoddin ja identitehta čájeheaddjin lea deatlaš julev- ja bihtánsámi guovllus, muhto ferte dahkkojuvvo ulbmillaš bargu nannen dihte doaimma eanet. Lávdegotti unnitlohku ávžžuha Norlándda fylkkagiella ja sámediggeráđi vuoruhit ruđaid dán prošehtii.

Evttohusat

Ovddádusbellodaga lahttu Arthur Tørfoss ovddidii čuovvovaš evttohusa:

Evttohus 2

Lasáhus sámediggeráđi mearrádusárvalussii:

Duoji ealáhusšiehtadus lea deatlaš sámi kulturárbbi bisuheapmái. Ealáhus lea maiddá deatlaš guvlui, earret eará aktevran mátkeealáhusain ovttas. Dattetge lea maiddá deatlaš sihkkarastit ahte ruđat mat juolluduvvojit geavahuvvojit áigumušaid mielde, ja ahte šiehtadusain sihkkarastojuvvo iešráhkaduvvon duoji nugo lea háliidus.

Sámediggi bivdá oažžut čielggadusa mas oidno makkár beaktu duodjeealáhusa válđošiehtadusas lea leamaš, buori áiggis ovdal boahte šiehtadusa dahkama ealáhusain.

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovačča:

Sámediggi doarju muđui sámediggeráđi/dievasčoahkkinjođihangotti árvalusevttohusa.

Vuolláičállit leat lohkan čoahkkinbeavdegirjji ja leat gávnahan ahte čoahkkingirjái fievrriduvvon mearráduusat leat nu mo Plána- ja finánsalávdegoddi lea mearridan.

Karášjohka, 16.09.10

Plána- ja finánsalávdegoddi

Sten Erling Jønsson
lávdegotti jođiheadji

Hilde Anita Nyvoll
áššejoadiheadji

Jarle Jonassen
áššejoadiheadji